

POSTANOWIENIE

Dnia 2 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

Sędziowie: SO Agnieszka Bednarek - Moraś

SO Sławomir Krajewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 listopada 2015 r. w S.

sprawy ze skargi I. K.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

w sprawie o sygnaturze II Ns 2601/11, prowadzonej przed Sądem Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z wniosku I. K. z udziałem T. W., R. M., A. W. o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia

oddalić skargę.

UZASADNIENIE

W dniu 2 października 2015 r. wnioskodawczyni wniosła o ocenę przez Sąd Okręgowy w Szczecinie terminowości i prawidłowości podejmowanych czynności przez Sąd Rejonowy w Szczecinie w sprawie opisanej wstępną częścią niniejszego postanowienia niezbędnych do jej merytorycznego rozstrzygnięcia. W sytuacji, gdy zajądą podstawy do uznania, że sprawa toczy się w sposób opieszale zaś podejmowane w roku 2014 i 2015 r. przez Sąd czynności zmierzają w istocie do przewlekłości postępowania wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej odszkodowania w wysokości 20 000 zł oraz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 17 września 2011 r. wniosek o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy złożyła I. K.. Po dniu 8 listopada 2011 r. został złożony przez T. W. testament notarialny sporządzony przez spadkodawcę w dniu 14 czerwca 2011 r. Testament ten został zakwestionowany m.in. przez wnioskodawczynię poprzez podniesienie zarzutu, że spadkodawca w dniu 22 czerwca 2011r. znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W opinii pisemnej z dnia 14 lipca 2013 r. sporządzonej na zlecenie sądu biegły psychiatra uznał, że na skutek uzależnienia mieszanego i bycia w ciągu alkoholowym spadkodawca miał zniesioną zdolność do podjęcia świadomej decyzji w dniu sporządzenia testamentu. Stanowisko swoje podtrzymał zarówno w ustanej opinii bezpośrednio przed sądem orzekającym w dniu 6 listopada 2013 r. jak i w pisemnej opinii uzupełniającej z dnia 9 maja 2014 r.

W dniu 9 lipca 2014 r. Sąd dopuścił dowód z opinii pisemnej kolejnego biegłego sądowego psychiatry A. G., która w dniu 1 grudnia 2014 r. dokonała analizy akt i sporządziła opinię stwierdzającą, że Z. W. znajdował się w dacie sporządzenia testamentu w stanie wyłączającym świadome, swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Sąd Rejonowy w dniu 16 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy następnie dopuścił dowód z ustnej opinii uzupełniającej biegłej G..

Niezależnie od powyższego na wniosek pełnomocnika uczestnika T. W. poparty wyżej wspomnianą prywatną opinią J. P. Sąd meriti postanowił przeprowadzić pomimo istotnych zastrzeżeń podnoszonych w pismach do Sądu dowód z opinii biegłego grafologa, której celem nie jest ocena prawdziwości podpisu, którego nikt z uczestników niniejszego

postępowania nie kwestionuje, lecz ocena stanu psychicznego spadkodawcy pod kątem znajdowania się przez w/w pod wpływem leków odurzających.

Skarżąca zakwestionowała zasadność podejmowanych przez Sąd Rejonowy decyzji powodujących w efekcie przewlekłość postępowania, a w konsekwencji naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Przedmiotowe postępowanie toczy się od 4 lat a de facto powinno już być zakończone przynajmniej przed Sądem I instancji biorąc pod uwagę fakt kompletnego zgromadzenia materiału dowodowego dającego podstawę do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Zatem należy uznać, że doszło w przedmiotowej sprawie do zbędnego podejmowanie kolejnych czynności procesowych pomimo, że materiał dowodowy wystarczający do wydania rozstrzygnięcia został już zgromadzony. Postępowanie sądowe z chwilą sporządzenia w dniu 14 lipca 2013 r. opinii przez biegłego sądowego B. Ź. (1) utraciło impet. Sąd zaczął dopuszczać spóźnione wnioski dowodowe T. W. i podejmować kolejne czynności procesowe. Zarzuty dotyczące ich bezzasadności są pomijane. Przedłużające się postępowanie sądowe narusza prawa konstytucyjne wnioskodawczyni do rozpoznania sprawy w sposób rzetelny i bez nieuzasadnionej zwłoki jak również narusza też uzasadniony interes ekonomiczny wynikający z praw do spadku po zmarłym we wrześniu 2011 r. ojcu Z. W.. Jednocześnie jest to sytuacja korzystna dla uczestnika.

W tej sytuacji kwota 20.000 zł tytułem odszkodowania nie jawi się jako wygórowana mieszcząca się w górnych granicach przysługujących stornie na podstawie ustawy. Celem skargi jest jednocześnie przymuszenie Sądu Rejonowego do podejmowania działań tylko uzasadnionych w kierunku prawomocnego zakończenia postępowania w rozsądnym terminie.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Odnosząc się do toku czynności w sprawie Prezes Sądu Rejonowego wskazał, że wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po Z. W. wpłynął w dniu 17.10.2011 r. W dniu 19.10.2011 r. sprawa została przydzielona sędziemu Liliannie Jędrzejewskiej. Zarządzeniem z dnia 28.11.2011 r. wykonanym w dniu 29.11.2011r. sprawa została skierowana na rozprawę wyznaczoną na dzień 22.12.2011 r. Rozprawa została odroczona na dzień 07.02.2012 r. wobec braku zwrotnego potwierdzenia odbioru zawiadomienia opiekuna prawnego jednego z uczestników postępowania zamieszkałego na terenie Niemiec. Na rozprawie w dniu 07.02.2012r. zostało odebrane zapewnienie spadkowe od obecnych stron postępowania. Strony zostały również przesłuchane na okoliczność ważności kwestionowanego testamentu spadkodawcy. Na tym samym posiedzeniu Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z przesłuchania dwóch świadków na okoliczność ważności testamentu. Celem przesłuchania kolejnych świadków rozprawa została odroczona na dzień 08.03.2012 r. Na rozprawie w dniu 08.03.2012 r. zostały przesłuchane dwie osoby w charakterze świadka i strona nieobecna na wcześniejszym posiedzeniu. Kolejny termin rozprawy celem przesłuchania kolejnych świadków został wyznaczony na dzień 17.04.2012 r. W dacie tej przeprowadzono dowód z przesłuchania trzech świadków. Następnym termin rozprawy celem przesłuchania świadków został wyznaczony na dzień 29.05.2012 r. W dacie tej zostały przesłuchane dwie osoby. Wobec zgłoszenia w toku rozprawy kolejnego dowodu z zeznań świadka, został w tym celu wyznaczony na dzień 10.07.2012r. kolejny termin rozprawy. W dniu 09.07.2012 r. wpłynęło pismo informujące, iż wskazany świadek przebywa na terenie Norwegii i wobec jego przyjazdu do Polski zachodzi konieczność jego przesłuchania w trybie zabezpieczenia dowodu. Wniosek został uwzględniony i zarządzeniem z dnia 09.07.2012 r. został wyznaczony w tym celu termin posiedzenia na dzień 13.07.2012 r. Czynność została przeprowadzona zgodnie z planem. Nastąpiło to w okresie długotrwałego zwolnienia lekarskiego sędziego referenta. Akta zostały przedłożone Przewodniczącemu celem zmiany sędziego referenta, co nastąpiło w dniu 20.07.2012 r. Sprawa została przydzielona SSR Anecie Mikołajuk. Zarządzeniem z dnia 27.07.2012r., wykonanym w dniu 09.08.2012r. został wyznaczony na dzień 08.10.2012r. termin rozprawy celem przesłuchania świadków, a równocześnie zwrócono się do placówek medycznych o dokumentację lekarską z leczenia spadkodawcy. Na rozprawie w dniu 08.10.2012r. został przeprowadzony dowód z przesłuchania dwóch świadków, a wobec nieobecności kolejnych dwóch wezwanych osób, rozprawa została odroczona na dzień 03.12.2012r. Na rozprawie tej zostały przesłuchane cztery osoby. Następnie rozprawa została odroczona na dzień 23.01.2013 r. celem przesłuchania jeszcze jednego świadka oraz przesłuchania wnioskodawczyni. W dniu 23.01.2013 r. zostały przeprowadzone zaplanowane czynności,

równocześnie dopuszczony został dowód z opinii biegłego psychiatry na okoliczność, czy spadkodawca w dacie testamentu znajdował się w stanie wyłączającymi świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W dniu 07.02.2013 r. na osobę biegłego wyznaczony został B. Ż. (1) i w dniu 21.02.2013 r. zostało wystosowane zlecenie do biegłego wykonania opinii w terminie 1 miesiąca. Pismem z dnia 08.03.2013 r. biegły poinformował, iż termin wykonania opinii z uwagi na duże obciążenie pracą na rzecz Sądu wynosi 4-6 miesięcy, B. Ż. (1) jest biegłym specjalizującym się w tematyce osób uzależnionych od alkoholu a spadkodawca był uzależniony od alkoholu i leków, w związku z tym zlecenie dla tego biegłego zostało podtrzymane i w dniu 13.03.2013 r. zostało wydane, wykonane w następnym dniu zarządzenie o przesłaniu akt biegłemu. Opinia została złożona w dniu 25.07.2013 r. w czasie przypadającym na okres urlopowy. Z wniosków biegłego wynikała podstawa do stwierdzenia nieważności testamentu notarialnego powołującego do spadku uczestnika postępowania. Zarządzeniem z dnia 29.08.2013 r., wykonanym tego samego dnia, sprawa została skierowana na rozprawę wyznaczoną na dzień 06.11.2013r. Stronom został doręczony odpis opinii biegłego celem zgłoszenia ewentualnych zarzutów, w terminie 14 dni. Zarządzeniem z dnia 03.09.2013 r. został wyłączony złożony przez wnioskodawczynię w dniu 03.09.2013 r, wniosek o zabezpieczenie spadku i spis inwentarza. W dniu 18.09.2013 r. wpłynęły zarzuty strony do opinii biegłego, w związku z tym zarządzeniem z dnia 25.09.2013 r. wykonanym następnego dnia, na rozprawę został wezwany biegły B. Ż. (1). Na rozprawie w dniu 06.11.2013 r. zgłosił się nowy pełnomocnik uczestnika postępowania. Na wskazanym terminie posiedzenia rozpoczęto przesłuchiwanie biegłego.

Z uwagi na wielość zarzutów, stawianych biegłemu pytań i upływu czasu przewidzianego na rozprawę, został wyznaczony kolejny termin na dzień 22.01.2014r. w uzgodnieniu z biegłym. Na wyznaczony termin rozprawy biegły nie stawiał się, nie usprawiedliwił przyczyn niestawiennictwa. Kolejny termin rozprawy został wyznaczony na dzień 24.03.2014r. i tego dnia zaplanowana czynność została przeprowadzona, zakończono przesłuchiwanie biegłego. Tego samego dnia w toku rozprawy uczestnik postępowania wniósł

o przeprowadzenie dowodu z innego biegłego psychiatry, załączając prywatną opinię znanego psychiatry J. P. formułującego odmienne wnioski. Celem zapoznania się z pismem procesowym i treścią prywatnej opinii z uwagi na jej obszerność, Sąd rozprawę odroczył na termin z urzędu celem rozważenia zgłoszonego wniosku dowodowego. Zarządzeniem z dnia 24.03.2014 r., wykonanym następnego dnia, polecono doręczenie biegłemu B. Ż. (1) odpis prywatnej opinii biegłego J. P., celem odniesienia się do stawianych zarzutów, w terminie 14 dni. W dniu 07.04.2014 r. wnioskodawczyni złożyła pismo z wnioskiem o oddalenie wniosku o powołanie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry. Biegły odebrał zlecenie w dniu 01.04.2014r., a wobec braku odpowiedzi w wyznaczonym terminie, w dniu 05.05.2014r. zostało wydane zarządzenie, wykonane w dniu 08.05.2014r. ponaglące biegłego. Biegły odebrał pismo w dniu 12.05.2014r. i w dniu 13.05.2014r. złożył odpowiedź. Zarządzeniem z dnia 16.05.2014r., wykonanym w dniu 20.05.2014r. nakazano doręczenie stronom odpowiedzi biegłego ze zobowiązaniem do ustosunkowania się do jej treści w terminie 14 dni pod rygorem przyjęcia braku zarzutów oraz został wyznaczony termin rozprawy przewidzianej na dzień 09.07.2014r. W dniu 06.06.2014 r. wpłynęły zarzuty uczestnika do odpowiedzi biegłego B. Ż. (2) a w dniu 16.06.2014 r. wpłynęło pismo tego samego uczestnika

z załączoną prywatną opinią J. P. z obszerną krytyką opinii sądowej. Na rozprawie w dniu 09.07.2014 r. wobec skomplikowanego charakteru sprawy i treści podnoszonych zarzutów, Sąd dopuścił dowód z innego biegłego przy czym spoza okręgu (...), a to zgodnie ze zgłoszonym przez wnioskodawczynię wnioskiem. Równocześnie wydano zarządzenie mające na celu ustalenie biegłego z listy z okręgu (...), który w najszybszym możliwym terminie sporządzi opinię. Wobec negatywnych ustaleń dokonanych w dniu 09.07.2014 r., w dniu 10.07.2014r. zlecono sprawdzenie listy biegłych Sądu Okręgowego w Koszalinie. W dniu 11.07.2014 r. ustalono,

iż wykonania opinii podejmie się biegła A. G. w terminie 3 miesięcy, przy czym biegła postawiła warunek nie wzywania jej na przesłuchanie przed Sądem (...). W dniu 26.09.2014r. wydane zostało postanowienie w przedmiocie przyznania biegłemu wynagrodzenia. Pismem z dnia 01.10.2014r. biegła A. G. zwróciła się z prośbą o wydłużenie terminu do złożenia opinii o dwa miesiące z uwagi na dużą ilość wykonywanych zleceń .

Zarządzeniem z dnia 09.10.2014 r. wydłużono biegłej termin do złożenia opinii zgodnie z wnioskiem. Zarządzeniem z dnia 29.12.2014r., wykonanym w dniu 05.01.2015r. zobowiązano biegłą do złożenia opinii w terminie 14 dni pod rygorem kary grzywny

i zawiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego. W dniu 14.01.2015r. wpłynęła opinia biegłej A. G. z wyjaśnieniami przyczyn opóźnienia. W uzasadnieniu biegła wskazała na obciążenie pracą, skomplikowany charakter sprawy, obszerność materiału dowodowego oraz problemy osobiste. Zarządzeniem z dnia 15.01.2015r., wykonanym tego samego dnia, polecono doręczenie opinii biegłego stronom ze zobowiązaniem do ustosunkowania się do jej treści w terminie 18 dni, pod rygorem przyjęcia braku zarzutów do jej treści. Długość wyznaczonego terminu wynikała, z obszerności złożonej przez biegłą opinii. W dniu 05.02.2015r. zostały wniesione zarzuty przez uczestnika postępowania. Ze względu na sformułowane przez biegłą wnioski, w treści pisma uczestnik wniósł o dowód z opinii biegłego grafologa celem uzyskania odpowiedzi, czy spadkodawca podpisując testament znajdował się pod wpływem silnych leków odurzających w przebiegu epizodu maniakalnego. Do pisma zostały załączone obszernie uwagi psychiatry J. P.. Postanowieniem z dnia 16.02.2015r. Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej ustnej opinii biegłego A. G. w trybie pomocy sądowej, jak również dowód z opinii grafologa zgodnie ze złożonym wnioskiem dowodowym. W związku z uwzględnieniem wniosku dowodowego uczestnika, zobowiązano strony do złożenia próbek pisma spadkodawcy w terminie 7 dni. Opinię zlecono biegłemu W. L. zamieszkałemu w K..

Zarządzenie zostało wykonane w dniu 23.02.2015r. W dniu 02.03.2015r. wnioskodawczym złożyła pismo, w którym sprzeciwiła się prowadzeniu postępowania dowodowego pod dyktando uczestnika postępowania. W dniu 11.03.2015r. wpłynęły próbki pisma spadkodawcy i w dniu 12.03.2015r. zlecono biegłemu wykonanie opinii, w terminie 1 miesiąca. W dniu 21.04.2015r. została przesłuchana w trybie pomocy sądowej biegła A. G.. Postanowieniem z dnia 22.06.2015r. przyznano biegłemu wynagrodzenie. Zarządzeniem z dnia 24.09.2015r., wykonanym w dniu 01.10.2015r, polecono ustalić z biegłym W. L. termin złożenia opinii. Biegły poinformował, iż opinię złoży z końcem października. Następnie wobec odebrania na skutek złożonej skargi akt, biegły wskazał, iż opinię sporządzi w terminie 3 tygodni od dnia otrzymania akt. Biegły podkreślił, iż sprawa ma charakter skomplikowany, wymaga analizy dodatkowej literatury przedmiotu. Zarządzeniem z dnia 23.10.2015. polecono biegłemu złożenie opinii w terminie 21 dni od dnia otrzymania akt, pod rygorem ukarania karą grzywny i zawiadomienia Prezesa Sądu Okręgowego.

Następnie zaznaczono, iż zarzuty skarżącej odnoszą się one przede wszystkim do sposobu prowadzenia postępowania dowodowego i zasadności kontynuowania tego postępowania. Należy jednak podnieść, że w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku Sąd ma obowiązek ustalić z urzędu krąg spadkobierców i zbadać ważność testamentu.

W przedmiotowej sprawie uczestnik postępowania składa wnioski dowodowe, mające na celu wykazanie, że rozrządzenie testamentowe spadkodawcy jest ważne i skuteczne. W tym też celu przedłożył opinię prywatną lekarza psychiatry, której wnioski różnią się od wniosków wskazanych przez biegłych sądowych. Sąd nie powinien pominąć wniosków dowodowych, które mają na celu wykazanie, czy testament jest ważny, nawet, gdy w ocenie drugiej strony postępowania ta okoliczność została już stwierdzona przez biegłych sądowych. Opinia biegłego sądowego jest jedynie dowodem pomocniczym dla Sądu, ale to Sąd ostatecznie formułuje wnioski i wydaje rozstrzygnięcie. Oddalenie wniosków dowodowych jednej ze stron nie jest uzasadnione, jeżeli są wątpliwości co do stanu faktycznego i okoliczności, czy testament został sporządzony w sposób świadomy przez spadkodawcę. Powołanie biegłego grafologa w przedmiotowej sprawie ma na celu zgromadzenie kompletnego materiału dowodowego, aby ustalić w sposób niewątpliwy krąg spadkobierców.

W skardze został ponadto podniesiony zarzut, że wnioskodawczym nie miała możliwości zapoznać się z materiałem, który uczestnik złożył do akt jako materiał porównawczy dla opinii biegłego grafologa. Taki materiał dowodowy nie stanowi pisma procesowego, które należy doręczyć pozostałym stronom postępowania, a strona ma prawo osobiście przeglądać akta w czytelni sądowej. Odnosząc się natomiast do zarzutu niewykonania opinii przez biegłego grafologa do chwili obecnej należy podnieść, że biegły usprawiedliwił przyczyny opóźnienia w wykonaniu opinii.

Mając powyższe na uwadze należy zauważyć, że pominięcie i oddalenie wniosków dowodowych jednej ze stron, które w ocenie drugiej strony byłoby zasadne, naruszałoby w konsekwencji zasadę ustalenia przez Sąd z urzędu kręgu spadkobierców i ważności rozrządzeń testamentowych. W sprawie o stwierdzenie nabycia spadku nie jest istotna zasada złożenia w określonym przez Sąd terminie wszystkich wniosków dowodowych, gdyż w konsekwencji pominięte mogą być dowody, które mogą przyczynić się do ustalenia spadkobierców.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843) dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należało w szczególności ocenić m. in. terminowość i prawidłowość podjętych przez Sąd czynności w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (...) uwzględniając charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosowała skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień, a także zachowanie stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość jest bowiem pojęciem mówiącym, iż jakieś zdarzenia, czy stany są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się. Jest to, co oczywiste, pojęcie względne, a zatem zawsze musi być odnoszone do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Zdaniem Sądu Odwoławczego, wbrew twierdzeniom skarżącej - przy uwzględnieniu przebiegu dotychczasowego postępowania - okoliczności sprawy w żaden sposób nie wskazują na to, by w jej toku nastąpiła przewlekłość postępowania.

Analiza akt sprawy II Ns 2601/11 wskazuje, iż czynności podejmowane przez Sąd nie noszą znamiona przewlekłości. Zarządzenia wykonywane są generalnie terminowo, a pisma stron spotykają się z reakcją ze strony Sądu w rozsądnym terminie. Skarga wnioskodawczyni w istocie opiera się na zarzutach będących wyrazem jej negatywnej oceny postępowania dowodowego prowadzonego przez Sąd I instancji. Skarżąca upatruje przewlekłego działania ze strony Sądu nie na zaniechaniu podjęcia czynności, ale przeciwnie na – w ocenie skarżącej – pochopnym, zbędnym i nieuzasadnionym okolicznościami sprawy przeprowadzeniu kolejnych dowodów zawnioskowanych przez uczestnika T. W.. Skarżąca uważa, że zebrany na obecnym etapie postępowania materiał dowodowy jest wystarczający do zakończenia postępowania i kolejne przeprowadzanie wniosków dowodowych, nie mających mocnego uzasadnienia przyczynia się powstania zwłoki w prowadzonym już ponad cztery lata postępowaniu. W szczególności krytycznie skarżąca odnosi się do dopuszczenia przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczności czy możliwie jest ustalenie stanu psychicznego spadkodawcy w dniu sporządzenia testamentu, a jeżeli tak czy są podstawy do stwierdzenia, że pozostawał on pod wpływem leków. W ocenie skarżącej powyższe tezy dowodowe zostały już rozstrzygnięte, przez biegłych posiadających wiadomości specjalne z zakresu psychiatrii.

Zdaniem Sądu Okręgowego krytyczna opinia strony na temat przebiegu postępowania dowodowego nie jest samoistną podstawą do stwierdzenia przewlekłości w sprawie. Co więcej, większość podniesionych w skardze mankamentów odnosi się co do sposobu procedowania Sądu I instancji i będzie przedmiotem oceny w trakcie ewentualnej kontroli instancyjnej. W postępowaniu o stwierdzenie przewlekłości Sąd Okręgowy nie jest uprawniony do badania kierunków postępowania dowodowego, do dokonywania oceny dowodów lub ich wartościowania, bądź też orzekaniu czy zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do oceny zasadnością żądania. W postępowaniu o stwierdzenie przewlekłości Sąd winien ustalić jedynie czy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych. Sąd Okręgowy ma na względzie, że przewlekłość postępowania może być także spowodowana nieprawidłowymi lub niecelowymi czynnościami procesowymi sądu. W rozpoznawanej sprawie nie miało to jednak miejsca. Dopuszczając dowód z opinii biegłego grafologa Sąd dąży do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości, szczególnie w sprawach związanych z ważnością testamentu, którego ważność jest kwestionowana. Co oczywiste, nie jest rolą Sądu I instancji dopuszczanie wszystkich dowodów przywołanych przez strony, a jedynie tych które mogą przyczynić się do wyjaśnienia sprawy. Jednakże opinia grafologa pomoże ocenić czy charakter pisma testatora w dniu, którym sporządzał testament mógł wskazywać na wyłączenie po jego stronie swobodnego podjęcia decyzji i oświadczenia woli. Teza taka została postawiona przez uczestnika i fakt, że na jego wniosek przeprowadzono dwie niekorzystne dla niego opinie – in concreto – nie powoduje że taki dowód nie przyczyni się do wyjaśnienia sprawy. Będzie on oczywiście podlegał ocenie Sądu zgodnie z art. 233 kpc z uwzględnieniem jego wartości w stosunku do innych dowodów – w tym opinii biegłych psychiatrów, przeprowadzonych w oparciu o szeroki materiał dowodowy w postaci zeznań świadków i historii choroby testatora. Wskazać należy, że uczestnik przedłożył szereg zastrzeżeń do powyższych opinii psychiatrów, podpierając swoje

stanowisko opinią prywatną i jeżeli Sąd Rejonowy chce rozstrzygnąć te wątpliwości w sprawie prowadzonej w trybie nieprocesowym, trudno mu z tego powodu czynić zarzut przewlekłości. Konieczność dogłębnego ustalenia stanu faktycznego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku obligowało Sąd do odniesienia się do wszelkich zarzutów związanych z prawidłowością sporządzenia testamentu. Nadmienić jednocześnie należy, iż kilkumiesięczne terminy sporządzania opinii przez biegłych wynikają z faktu, że muszą oni sporządzać wiele opinii, co w konsekwencji powoduje, że czas oczekiwania na opinię się wydłuża, co dodatkowo przedłużało postępowanie, bez jakiegokolwiek winy Sądu. Sąd Odwoławczy uznał zatem, iż podejmowane przez Sąd I instancji czynności były prawidłowe i wynikały z okoliczności sprawy oraz stanowisk stron, jak również w pełni prawidłowe było zaplanowanie przebiegu posiedzeń i przeprowadzanych na nich dowodów.

Dla oceny czy w sprawie doszło do przewlekłości duże znaczenie ma zagadnienie skomplikowania danej sprawy, zwłaszcza pod względem faktycznym, co wymaga niekiedy przeprowadzenia wielu dowodów wskazanych przez strony. Tak też było w niniejszej sprawie, gdzie postępowanie trwa już cztery lata, a nadal przeprowadzane są dowody. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie okresowych procedur. Nie dochodzi do przewlekłości postępowania apelacyjnego, m.in. wtedy jeżeli rozprawa nie zostaje wyznaczona niezwłocznie lub zostaje odroczone w celu przeprowadzenia dodatkowych dowodów, a ich zgromadzenie nie może nastąpić niezwłocznie (tak postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 23-04-2015, sygn. III SPP 8/15).

Ponadto Sąd Okręgowy podzielił pogląd, że zasada szybkości i sprawności nie może kolidować z zasadą rzetelności i konieczności rozpatrywania wszelkich składanych w sprawie pism, zaś konieczność orzekania o dopuszczalności pism procesowych i wyjaśniania ich treści z natury rzeczy przedłuża postępowanie sądowe. Strona, która korzysta z przysługujących jej uprawnień musi zatem liczyć się z tym, że rozpoznanie wszystkich zgłaszanych wniosków prowadzi do opóźnień. Dodać też należy, iż pojęcie bezproduktywności sądu, która jest przesłanką stwierdzenia przewlekłości postępowania, oznacza podejmowanie przez ten sąd działań, które są niewłaściwe, nieadekwatne, nieskuteczne, a jedynie przedłużają proces. Taka sytuacja ma miejsce w wypadku podjęcia przez sąd oczywiście błędnych decyzji procesowych, prowadzących do przedłużenia postępowania, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Zarzuty uczestnika mają bowiem oparcie w prywatnej opinii biegłego, do której Sąd również będzie musiał się odnieść.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, iż brak jest podstaw do formułowania twierdzeń, iż w zakresie objętym skargą doszło do naruszenia prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Skarga bezzasadna podlega oddaleniu, wobec czego na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Sąd Okręgowy w oparciu o wyżej wskazany przepis skargę oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

Zarządzenia:

1. odnotować i zakreślić,
2. doręczyć pełn. skarżącej i Prezesowi SR.
3. po nadejściu zwrotek akta merytoryczne zwrócić SR, zaś CS do odłożonych.

dnia 2 listopada 2015 r.